

ДІЛО

<p>РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 18, II. пов. Конт. нощ. мада. 26.726. Адреса тел. „Діло—Львів“. Число телефону 668. Рукописи редакція не повертає.</p>	<p>ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині: місячно . . . . . 5— К. чвертьрічно . . . . . 15— піврічно . . . . . 28— річно . . . . . 56— у Львові (без доставки): місячно . . . . . 4— К. чвертьрічно . . . . . 12— піврічно . . . . . 22— річно . . . . . 44— в Німеччині: місячно . . . . . 20— М. піврічно . . . . . 36— річно . . . . . 72— За зміну адреси платити по 10 с.</p>	<p>Ціна оголошень: Реклама постійної, довготривалої ціна вартості 20 с. з надбавкою 1 К. з оголошень 1'30, з реклами 2'30 часті через 100 м. вартості 2 К. Накази 2 К. Служба доставки друку і надійності. Оплатити за суботу і неділю по 1/2 ціни. Короткі оголошення за відомою ціною. Одні публікації коштують у Львові 16 с. за провідний 20 с.</p>
--	--	--

Видав: Видавничий Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Народний Комітет про політичний момент.

Львів 2. серпня 1918.

Мій вступок в. д-ра Костя Левницького відбувся вчора засідання Народного Комітету, присвячене розглядом політичного моменту. По рефераті в. д-ра Костя Левницького про останні події в частині польської виступили міністерства д-ра Зайдлера і в прихідом міністерства д-ра Гуссарєка, і по дискусії Народний Комітет одностайно в добрих ставовище, вняте Українською Парламентарною Репрезентацією супроти кабінету д-ра Гуссарєка.

Висловив вдоволення із за селідарности всіх українських косяв австрійського парламенту, галицьких і буковинських, у зоборювання з противу українського курсу правительств, та не раз ствердив, що розв'язка галицького і українського питання в Австрії можлива тільки шляхом ведіду Галичини на територіальній засаді і сотверенні українського коронного краю; без здійснення цього загального домагання українського народу в Австрії не може бути мови про устійнення відношення українського народу до австрійської держави і правительств.

Київське убийство не змінить відношення між Німеччиною і Україною.

ВІДЕНЬ, 1. серпня. (Тоб.) Про убийство Айхгорна виступив „Freidenklich“ ось що: Російські соціалісти революціонери обняли свадистику по кігілістах і вживають політичне убийство як средство боротьби. Се є партія, яка стоїть дуже близько антанте, партія, яка бажає, аби вилізла з-за війни проти Німеччини. Антанта не може скінчити з себе московського і київського злочину. Одначе в першій мірі треба ствердити факт, що київське убийство не може ніякого впливу у відносинах Німеччини до України, бо влючивши є Росіянином і українське правительтво не є відповідальне за сей акт тероризму. Антанти не вдаються ковалити берестейського діла. В залуші в російськими соціалістами-революціонерами воля не досягне своєї межі. Ми жадимо і болямо в цілого серця над трагічною долею великого вождя і шляхетного мужа, який впаав жертвою проклятого, нічелюного злочину, але смерть Айхгорна не перешкоджає собію нового не-станія скідного фронту.

Страйк величичників на Україні.

Київ, 30. липня (Тоб.) В залізничній страйку не зайшли нікі зміни. З Катеринослава доноситься, що так заряджено смертничі міри проти страйкуючих.

Справа Холмщини в польській Раді.

Львів, 2. серпня 1918.
На засіданню польської державної Ради в Варшаві дня 21. липня погоджено загальний виступ міжквартального клубу в справі Холмщини. Усіх вступок, нехлихуючи на лонесонні про ратифікацію маршого договору між Німеччиною і Уфаїном, звинувачили правительтво, аби перешкодило смертничі проєкти в ділі оборони інтересів польської держави, загроженых (!) берестейським договором.

В сій справі вмовляли в. д-ра Рєсторовський, Бендачицький, Сімон, Парчевський, Януш Раквицка і Шойда і розводилися широко над ховною „хриадєю“ над полля — вже не знати котрий є ряд — рєзбором Польщі. Між аргументами були такі, що протест Польщі проти відірвання Холмщини повстав не тільки з коначности саж є оборони, але виступав також в імя справедливости (!) і гуманного мира в Європі. Підіймав, як свадкоємцем великої і могутньої колісь держави, не зможе ніщо відерти з душі

памати про се. Сьогодні можна накинути Польщі кожду, навіть найгіршу форму існування, але війна келінь скінчиться і наред 25 мільонів, зможе деждо допнути на вагу європейської політики. Поляки здають знаменито, — а инші незвинні се знати, що національних і політичних вартостей, якими уабуєда Поляки сама природа — на силі їх чисельности, їх географічного положення і культурного відстання і та ніхто їм відерти не зможе і добре зрєблять сі, які будуть вазчасу числитися в сини незвинними елементами польської справи.
По таких врємогах — внесок одностайно узвалено.

Про організацію української Академії Наук.

Голос академіка проф. В. Перетца.

Справою організації академії наук на Україні зацікавились широкі наукові круги. Приналежні до самірського університету наукові діячі, перебуваючі в Києві, свідчать, що цією справою ділаються деякі члени київського наукового Товариства і голова філосольогічної секції, акад. В. М. Перетца. В. М. назіть передав до Києва коротенький нарис проєкту організації укр. академії наук.

Подіємо цей текст:
Для наукового вивчення теперішнього й минулого України закладається українська академія наук у Києві.

До завданя її належить не тільки наукова праця як така, — а і підготування українських діячів на науковому ґрунті — самостійних робітників на мизі науки, професорів вищих і середних шкіл з українською викладавкою мовою.

Для здійснення цього академія організується на таких початках:

- 1) Осередком являється група академіків, що працюють в обсягу наук гуманістичних, математичних і природничих. Наслідком всього коду історії України в XVIII. і XIX. стол. група, що творить академічний збір, не може бути числення.
- 2) Академіки керують діяльністю комісії нетворських при академії, а саме: бібліографічною, історичною, мови, історії, літератури, ботаничною, зоологічною, фізичною, археологічною, історії суспільної і культурної, права, дослідів економіки і свідального вобути і т. д. До тих комісій запрешують людей, що працюють у даній спеціальній галузі під проводом і з помічю академіків.
- 3) При академії організуються відповідні семінарії, де будуть науково підготовлятися в різних спеціальностях молоді люди, що покінчили університет, і будуть причислені до академії, щоб дозавити свої знання і пригетовитися до професорської діяльності в нашій школі. Приймає їх голова семінарії, а стверджує це загальноє зібрання членів академії.
- 4) Щоб академія правильно розвивалася, повинні до неї належати відповідне число а) лабораторій, б) архівів, в) бібліотек, наукових книгозбірень, г) бібліотек, рукописів і стародруків.

Кожина з тих наукових помічних відділів перядкує голова відповідної академічної катедри, реферуючи на загальному зібранні про потреби свого відділу.

Для здійснення своїх наукових завданя академія має власну друкарню, яка виходиться від безпосередній зарядом укр. академії. Вона надає праці своїх членів і співробітників, старатється про можливе широке розширення між народем як відомостей загально-наукового характеру так і спеціально відомостей з українства.

Статут української академії може бути детально розроблений відповідно до вимоги науки і життя як і рівнож на основі доповіді інших недібних наукових заведень. Накаперед

належалоб способом законодавчим забезпечити академії для можливо корисного існування, себ то — поклепататися зорганізованя першого складу академії; він же, маючи відповідні права і кредити, а ще найголовніше — науковий авторитет, утворюватиме ядро, з якого з часом моглиб вийти діячі української науки. Необхідно запевнити й забезпечити можливість засновання лабораторій, музеїв, бібліотек.

Що до потреб істориків і філосольогів, то до їх розпорядження треба передати: центральний архів стародавних актів у Києві, рукописний збір київської духовної академії, київських монастирів і міський музей, а також книжка вивезені зі Львова, рукописи, що торкаються України та і стародруки славянські, руські, українські, польські, латинські і т. д., що містяться на поляхях хорів Софійського Собора, бібліотеку Михайлівського монастиря, Книгопечерської Лаври і инших церков і монастирів і т. н.

Діяльність комісії уявляється так:

- 1) Потрібно скласти загально-доступний словар живої української мови, щоб доповнити дорогий і не завжди зручний словар Грінченка.
- 2) Потрібна точна і науково складена бібліографія книжок на українській і инших мовах, гравюр, картин і образів і т. н., що друковані були в українських і неукраїнських друкарнях, — а торкаються до історії й літератури українського народу.
- 3) Належить урегулювати питання граматики української мови, маючи на увазі маси денационалізованих школою осіб, які вертаються в ряди свого народу.
- 4) Треба видати пам'ятки і окремих монографій положити гравилу підвалину научної історії і старей та нової української літератури.
- 5) Треба безусловно приступити до праці над історичним архивним матеріалом, що до цієї праці лиш час від часу звертав на себе увагу офіційних представників російської університетської науки.
- 6) Треба постаратися й етнографічно розслідити Україну; важне це в цілях наукових і з практичного боку, а головне після війни.
- 7) Належало-б зібрати діалектичний матеріал для пізнання гевірєв український народ, по тих ргках, що їх перешкоди український народ.
- 8) Декемче потрібно розробити статистику людности на Україні, змоз важно це і для науки, і для практичних цілей.
- 9) Треба розвизнати економічне становище української людности і таке инше.

Кількість таких самих потрібних завданя, що їх може здійснити академія, можна побільшити багато разів. Акад. В. Перетца.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ
видають на змушено-поручат приймає Крєвєв Федот Крєвєвичий у Львові, — часом книжечка ціною 4.000.

В Італії і Альбанії.

ВІДЕНЬ, 1. серпня (Тко) Урядове:

Гарматні бої і стежна діяльність були вчора дуже живі на цілїм південно-західнім фронті. Передвчора дуже сильна ескадра бомбола напала на низькі боля алету. Наші летуни кинулися на несприятеля і не дали йому зробити якої небудь шкоди.

В Альбанії настути наших війск перед тижнем, аусиди Італійців на безуспішних протинаступах уступити на північний схід і північний захід від Берат з першої лінії і в части області за нею на фронті широкім на 30 км. Наші славіні війка, яких подати тим вище належить цінити, що спеки і кліматичні відносини є дуже утяжливі, настувають за несприятелем.

На Заході.

БЕРЛІН, 1. серпня (Вольф). Урядове:

Група кн. Рупрехта: На західнім боєвищі між Уретт і Вайлшай від досвіта проминаючо оживлена огнева боротьба. Вечером віджила вона в кількох місцях фронту в сполучі зі стежними сутячками.

Група кн. наст. престолу: На схід від Fere en Tardenois Французи поволоуди кілька разів пішли до нагальних частинних наступів. У протинаступах ми відкинули ворога назад до ліній, з яких вийшов. На останнім боєвищі фронті огонь гарматній зі змінною силою; менші сутячки на передодях. На північний схід від Perthes ворог після сильного огневого підготування намагався відбити забраву йому для 30. липня точку обороти; на його відверли з втратами. Успішний був наш вийид з Аргонах.

Група кн. Альбрехта: Піхотні сутячки над Моселем і біля ліса Regou, арачім взяли на полонених.

Неприятель страив вчора на фронті в борбі всадушній і від гарматних боїв 25 літаків. Окісля наші фронтів і краєні настуваючі седи змислили англійську ескадру, зложему з 6 великих боєвих літаків, які летіли до наступного бою на Saarbrücken, такі могли ще кинуті свої бомби. З другої ескадри, яка ішла за нею, зістріляли ми ще оден великий боєвий літак.

НОВИНКИ.

Два, 2 верня 1918.

— Укр. посол у Відні про київський атентат. Український посол у Відні В. Липинський відвідав німецьке посольство, щоб з іменем свого правительства і українського народу висказати найгладше співчуте. Осуджуючи сей морд, В. Липинський висказав своє пересвідчення, що

Видавничча недолї на Україні.

Видавниччий недолї на Україні присвячений оден з феєлетонів київської „Робітничої Газети“

Тільки з березня минулого року — читасмо там — для нашого письменства настав був час відного морального розвитку.

Те, що діялося на Україні до того часу, далеко не сприяло життю і розвитку літератури, виявленню національних талантів, формуванню армії письменників.

Письменник український, коли він не зраджував і не йшов на службу до російської культури, залишався „парієм“ і учеником і треба було мати богого героянської мужости, щоб встояти на своїй волї неухитно.

Всім відомо заходи, які ребулися в напрямку вищевия культури нашої, наших національних скарбів, нашег мистецтва, нашої літератури.

Відоме, яких чудесних акордом закінчилися ці серія переслідувань і утисків в 1914 році, коли усі журнали і газети українські було закрито.

Коли музи суддів нараді замовкали тогді через те, що у повітрі пахло ворохом і дивом зброя, українській письменник мусів скласти веро в других причинах.

Такі важкі обставини і діакон ненормальні умовини не дали можливість розглядати становища і долю українського письменства в загальнїм освітленню.

Коли письменник сусід йшов таким чи ним шляхом, коли загалом письменство мусів обановувало та чинило теція, коли там брєніли якісь нові струї і люди наказували нові дороти, — ми знали як фактори тут видивають, могли відгадувати напород, мали можливість сповістатися, навіть пророкувати, в яких же площинах письменством справа стояла инакше.

убийником не міг бути Українець, хоча урядової вістки про се ще не має. На бажанне України є німецькі і австро-угорські війска на Україні нас всіх спільно вжмуть спільні інтереси і спільне бажанне, щоби порядок, соціальний мир і державна незалежність України були забезпечені. Хтє є проти ладу, соціального мира і державної незалежності України, ей підбурює, агітує або мєрдує. Се большевицька робота, яка тому й має підпору в російських імперіалістів; тепер же сю шкідливу роботу перймають соціалісти-революціонери. Однак я пересвідчений — кавав посол — що і вони у спільну не будуть мати. Морд — се улюблена, традиційна афера російської воїнни, але се і заведить часами. Мир, який ратифікованый між Україною з одної і Німеччиною, Болгарією і Туреччиною з другої стороною, доказує, що приятелі наші розуміють konieczність державної незалежності України. Ми знаємо в них охорону нашої незалежності. Ніякий убийник сього не зміинить...

— Переняте даної тієї області коєнині і операційного терену у вїзять ц. к. Намісництва. „Сільський Господар“ комуїкує: Давнійша стислійша область воєни і операційний терен у східній Галичині, а іменно повіті: Радехів, Броди, Золочів, Зборів, Тернопіль, Збараж, Скалат, Тереховля, Густини, Чортків, Боршів і Залішанки переняті вїзтали в днен 20. липня с. р. у вїзять ц. к. Намісництва у Львові. Від сього часу область ся перейшла з під власти військової у компетенцію ц. к. Намісництва і всіх його господарських організацій. Однєке доставля робітничих партій (10.000 людей) до переведення живна в сій області приналежить до ц. і к. 4. генеральной команди. Дотепершні військової організації госпадарські, а іменно: дирекції української піль і військової різничі інаеквартати розвиваються, а в їх місце вхедять різничі експозитори ц. к. Намісництва. Більші дані про сию послїдну організацію уміщені у видавниччій „Сільського Господаря“ н. з. „Законні постанови о забезпеченню і піддержанню різничої продукції“ стор. 36. Різничі Експозитори повстали в слїдуючих повітах і відлягають командам незваным нивше офіцїрїм. Новїт. новїт: Радехів. Управитель різни. Експозитори кап. Темєр, Золочів кап. Дембінскї, Зборів поручк. Петєрєвскї, Броди майор Янковскї, Тернопіль полк. Матїя, Збараж рєтї, Пенчиковскї, Скалат відполк. Ясіньскї, Тереховля полк. бар. Шєвєк, Густин (ос. Копичинці) кап. Мушиньскї, Чортків кап. Рїєр, Залішанки поручк. Брїда, Боршів поручк. Гаскар.

3 Рогатина.

Нам пишуть: Дня 24. липня с. р. в Рогатині, на яких явилосе пїмак 100 важїйшїх свая і гурток сїтської інтелїгенції.

Сходинам проводни голоза фїлії Вп. о. Шамбелян Герардєвскїй. Представителї бодї зазначив вагу прац, які каються повіту під вижнїшу зваљу, а іменно цїйна справа, організаційна та відторговля в агроїваційних справах порїшєдати по селах кружкї консумативнї Торговлі а в організаційних справах скїлку для поширення акції відторговліного повіту. Для пєдосєми справи упрощємо управитель тут. Експозитору Д. Сенїка, який вдав зїг в діяльність вїтури як слїдує:

Вєсьме нахелїгє спрїччївало такї трудноти не поминули також акції вїкраю. Експозитору має до побороєнїсти в набуванню матеріалів, їх транспорту в набуваннї технічних і робучих сил, ще перед трєма місяцями викали рєтї знакодєчїти при вїську, в шїм іх додє до тепєр не полагодєно і не вїзталї одного ополченця, чєрєз що Експозиторєвнєоряджє анї одною робучою силою без реклямованих робїтвїкї не є мєстєлка поважїйша акція — се рїч сєма зрозумїва. Рївнаж брак факоних технічних снагєно даєтьє відчувати, в причїнї вїзталї не тільки сама дїббудєва, але тєпєр пїмнєтьєсь вєї до тєї акції вїступлї менше болючо даєтьє відчувати брак вїкїв транспортових. Експозитору каєтьє гарових автомобїлів, однак по причїнї автомобїлів армією Цєнтраля не бує до тепєр доставлїти.

Вїзїци ко вичєрпанню дискусїї вїзталос я. предєдатель, висказуючї в вїзталї сутнїх управительскїх Експозитору іх вїшї шару подїку за його труди понєсє до будови повіту і висказав надїю що в рїзнішїх вислїдах трїмїсячїої його діяможна надїстєся на будучєх наїкращєхїа. Вдоволєня сєлїн нехай бує для вїника заохотою до дальшої працї, а інаїнагорєдєю за неспрїведлївї дєлєвїа безкоєсно понєсєні труди.

Також пєстїйні військової транспортовїють перевї матеріалїа до будєвнї, тїа мєстєні матеріалїа як дощкї, бєлєтї, а бє вєсьїм напрїходьтє або прїхєдєтє камїєячїм прївїзчєннєм. Так само брєнікїх жєрєл набуваннї матеріалїа оїваїнї відбудєвнї, бє Експозитору мусїть спрїяти матеріалїа нєрав з Королївствє а бє вї Мємє сїх велїчєзних труднотїх вїзталї Експозитору вєдбати в рєзїмїрї вїзталї, бє трїмїсячїа частї зрозумїєтьє матеріалїа так, що до тепєр вїзталї

Тут завжди примішували якийсь новий момент, нічого сильшого в життїм літератури не маличї, прїжїшувалося частє „уємєтрєнїє“, чїєсь циркуляр...

Письменство українське звичайно йшло неокременим шляхом, не під впливом і керуванням якихсь особливих законів, — ні, — шлях — те був загальний, але йшло воно по тому шляху дєсь далєко нєзладу других, зустрічаючи сєду перешкод вїжкєм вжє мовнї „своєрїднїх“.

Цє завждє чєрєз щєсь забувають уєї тї, ктє закидає нам бїдївїсть нашої культури вїгладї і мєзачїєвїсть нашої літератури вїкрємнї (хочє письменство українське — вїрїдївало велїкєго богацтєва, особлївє коли вєдїти на увагу той тяжкїй єлєсїб, яким цє все набувалося).

Алє ж в цєй мєнт час цїкавїть нє мнєву нашег письменства, нє врїчєвнї, чєрєз які сїчї инаша тєчїя літератури врєдєставлєна в нїьму слабє, нє загальнїй харєктер і вїглад його, а сучаснїй мєнт, сучаснє становїще.

Коли пїдїємємо до цєго, то мусїмо констатувати суанє становїще, нєчє стоїмє нє перед стїнами новогє велїчєзньогє і врєкрасногє буднїку, а перед рїуїнами сїьрєго.

Катастрофичє становїще кєнїжкєвї продукції, важкїй стан велїчєзньєї сєрєвнї — усім відомїй.

Брак технічних засєбїв, брак лавєру, фарб, мєталїа...

Цє всє так. Алє справа вїдїтє сє вєрє тє, чї будє вєдїє є гавєтєлю вїходити бїльшє чї мєньшє, чї гїршє чї крєшє будє вїдєлєно журнєла...

Зарєз заєрєдлї уєї українськї літературнї науковї мїєчївнїкї, зарєз нє кнїжкєвоєму рїнокєві нї нє вїдєдєтє важнїх вїзвїзїв, дєлєвїа буєтє турбуєвнїсь, шукаючи творїтї вєлїкїх вїзвїзїв нїсьвїснїкїв.

Нашє письменство ставє нє мєстє нє нормальньогє розвїткє...

Цє так.

Алє нє зарєз мєжє бутї заєрєдлї читачєвї, нїкїй вїзначнї вїрїє в чїм тє разї кнїжкєва врєдукція аз нїм нє вїзвїзїє кнїжкї?

Мї зазначїєвнїє вїтєтєтьє прє тє, вї пїдрєчївнїє для шїхї, щє вє нє вїзвїзїє мьєго словнїка, щє бракує кнїг нє вїзвїзїє науки.

А зазначїєвнїє, щє мєжє тєк вїзвїзїє читачєвї з красногє письменствє.

Дє мєжє зарєз вїзвїзїє вїзвїзїє творїтї українськїх письменнїкїв?

Правдє, зарєз такїє час, велїкїє шєстє письменнїкїв дємьтє заєрєдлї вїзвїзїє вїзвїзїє розвїткє, наука і вїзвїзїє вїзвїзїє вїзвїзїє час вїзвїзїє і полїтїчєвнїх катакстєвнїх.

Алє тє другє вїтєтєтьє, щє вїзвїзїє вїзвїзїє і літературнї вїзвїзїє мєжєтє вїзвїзїє прє літературнї творє. — зарєз вїзвїзїє прє тє, щє мїстїтї творїтї красногє письменствє нїгдє.

Цїлїкнї мїєчївнїкї жїєтє чєрєз вїзвїзїє „Лїт. наукєв. вїзвїзїє“, вєзвїзїє нє вїзвїзїє нїх журнєлїв, нє мєстє журнєлїв вїзвїзїє бачнїє літературнїх збїрнїкїв, вїзвїзїє вїзвїзїє і нє тільки нє чєрєз тє, щє вїзвїзїє „музи мовчєтьє“...

На рїнок вїзвїзїєтєсь вєдєтєтє вїзвїзїє вїзвїзїє, заєрєз тє будєтє вїзвїзїє рєчївнїкї дєлє шїхї, заєрєз нє вїзвїзїє сїльскїх „тодєстнїк“ журнєла, вїзвїзїє сїльскїх письменствє. Чєтєвнї, нї мєстє мусїє кнїжкє і кнїжкї українськї, вїзвїзїє вїзвїзїє вїзвїзїєтєсь нє російськї...

Заєрєз (щє щє кнїжкє будєтє вїзвїзїє) прїйдє на рїнок вїзвїзїєтєсь будє мнєтє дєлєтє рїзньогє хлєбнї, вїзвїзїє мєжє нї дєтє?

